

האורה

1. תלמוד בבלי / מסכת ברכות / נח/א

הוא היה אומר אורח טוב מהו אומר כמה טרח בעל הבית בשבילי כמה בשר הביא לפני כמה יין הביא לפני כמה גלוסקאות הביא לפני וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי אבל אורח רע מהו אומר מה טורח טרח בעל הבית זה פת אחת אכלתי חתיכה אחת אכלתי כוס אחד שתיתי כל טורח שטרח בעל הבית זה לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו.

2. עין איה / ברכות ב / פרק תשיעי רפז.

וכיון שנפשו טובה הרי הוא מוצא לפניו נכון לדון לכף זכות וכף צדק... והנפש הרעה שלא תוכל לצייר כ"א רק רע, תשקף ג"כ על העולם בעין רעה, ותתיאש מכל צדדי החיים שתוכל לדון אותם לרעות ולהקטיף את הטובות בקטנות ערך.

3. ספר בינה לעיתים - חלק ב - דרוש ג לתפלה

ברוב טובו גזרה חכמתו כי בהגיע תור איש ואיש להיות נדון על מעשיו הוא יתי' עורך לפני האיש ההוא כעין שאלה, על העושה כך וכך מה יהיה דינו ומשפטו, והוא עצמו אומר וגוזר בפיו הוא ראוי לכך וכך. ואז אומר הוא יתי' כן משפטך אתה חרצת, הן לטוב הן למוטב. אולי ע"ז אמר המשורר ע"ה - פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט (תהלים לו ל)... ולכן אמר המדרש שמיתתו של אדם ותחייתו אינה אלא בלשון, כי אין הקב"ה רוצה לתת שכר ועונש לאדם אלא על פיו ממש, שלשונו תדבר משפטו לחיים או למות... ונמצא שהאדם תחלה הוא עצמו עושה הגז"ד מה שראוי, ואח"כ הוא יתי' מקיימו ומאשר גזרתו ואינו רוצה לגזור עליו כלום קודם שפיו ירשיענו:

3א. ספר מלכים א פרק כ

(לט) ויהי המלך עבר והוא צעק אל המלך ויאמר עבדך יצא בקרב המלחמה והנה איש סר ויבא אלי איש ויאמר שמר את האיש הזה אם הפקד יפקד והיתה נפשך תחת נפשו או ככר כסף תשקול:

(מ) ויהי עבדך עשה הנה והנה והוא איננו ויאמר אליו מלך ישראל כן משפטך אתה חרצת:

(מא) וימהר ויסר את האפר מעל עיניו ויכר אתו מלך ישראל כי מהנבאים הוא:

(מב) ויאמר אליו כה אמר ה' יען שלחת את איש חרמי מיד והיתה נפשך תחת נפשו ועמך תחת עמו:

(מג) וילך מלך ישראל על ביתו סר וזעף ויבא שמרונה:

3ב. ליקוטי מוהר"ן קיג

ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו (אבות פרק ג). כי שמעתי בשם הבעל - שם - טוב: כי קדם כל גזר דין שבעולם, חס ושלוש, מאספין כל העולם אם מסכימין להדין ההוא. ואף את האיש בעצמו שנגזר עליו הדין, חס ושלוש, שואלין אותו אם הוא מסכים, אזי נגמר הדין, חס ושלוש. והענין, כי בודאי אם ישאל לו בפרוש על עצמו, בודאי יכחיש ויאמר שאין הדין כן. אך מטעין אותו, ושואלין אותו על כיוצא בו, והוא פוסק הדין, ואזי נגמר הדין:

3ג. ספר בעל שם טוב על התורה - פרשת קדושים

ובאמת כל זה נסיון גדול, כי קבלנו ג) שאין נגזר על אדם שום גזר דין, אלא אם כן הוא פוסק בעצמו כן, ובודאי לא יפסוק על עצמו. אלא מראין לו אדם שעשה איזה עבירה מעין מלאכתו, מלאכת עבירה שלו, והוא פוסק עליו את הדין, וחותרם זה הדין על עצמו ר"ל:

(אוצר החיים פי' משפטים דקצ"ג ע"ב):

כשרוצים למעלה לדון את האדם על איזה עבירה, מראין לו מן השמים זו העבירה ומעשה זו בסגנון אחר, אצל אדם אחר, וזה האדם הוא כועס על חבירו, ואמר שהוא ראוי שיעלה לו כך וכך, ומה שאמר ודן את חבירו, בזה הפסק עצמו דנין אותו, כי הוא בעצמו היה דן את עצמו בלא מתכוין, ועל כן הזהירו חכמינו ז"ל (אבות פ"א) והוה דן את כל האדם לכף זכות, כי בהיות כשידין את חבירו לזכות, לא יתן פסק על עצמו, ולא ידונו אותו בשום עונש בחייו, וזה שאמרו ואל תדין את חבירך עד שתגיע למקומו, ר"ל דבר זה תדע שאין מראין לך מן השמים מעשה חבירך שתדין אותו, עד שתגיע למקומו ממש, שעשית גם אתה כמעשה חבירך, ומראין לך מן השמים מעשה חבירך שתדין אותו, וכאשר תדין אותו כן יהיה לך, ונמצא שעל ידי זה תמיד תראה שתדין אותו לכף זכות, ובזה תדין אותו בעצמך גם כן לכף זכות ודפח"ת:

(פרי חיים אבות פי"ב מ"ד, ופי"ג מ"א):

4. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מ/ב

יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצווה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה שנאמר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה בשביל חטא יחידי שחטא אויבד ממנו טובות הרבה ר' אלעזר בר' שמעון אומר לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו עשה מצווה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה שנאמר וחוטא אחד כוי בשביל חטא יחידי שעשה זה אבד ממנו ומכל העולם טובה הרבה:

5. ליקוטי מוהר"ן רפב

... צריך האדם לחפש ולבקש למצא בעצמו איזה מעט טוב, כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה פני"ל, ועל ידי זה שמחפש ומצא בעצמו עדין מעט טוב על - ידי - זה הוא יוצא באמת מכף חובה לכף זכות ויוכל לשוב בתשובה, בבחינות "ועוד מעט ואין קשע והתבוננת על מקומו ואיננו פני"ל, הינו כמו שצריכין לדון אחרים לכף זכות אפלו את הרשעים ולמצא בהם איזה נקודות טובות ועל - ידי - זה מוציאין אותם באמת מכף חובה לכף זכות, בבחינת ועוד מעט וכוי והתבוננת וכוי פני"ל, כמו כן הוא אצל האדם בעצמו, שצריך לדון את עצמו לכף זכות, ולמצא בעצמו איזה נקודה טובה עדין, כדי לחזק את עצמו שלא יפל לגמרי, חס ושלוש, רק אדרבא? חיה את עצמו, וישמח את נפשו במעט הטוב שמוצא בעצמו, דהינו מה שצריך לעשות ממימי איזה מצנה או איזה דבר טוב, וכמו כן צריך לחפש עוד, למצא בעצמו עוד איזה דבר טוב, ואף שגם אותו הדבר הטוב הוא גם - כן מערב בפסלת הרבה, עם כל זה יוציא משם גם - כן איזה נקודה טובה:

6. עין איה / ברכות ב / פרק תשיעי-הרואה / רפז. ברכות נח/א

ומתוך התוצאות שבאלו שתי הנטיות, נבין שהדרך האמתית שעליה ובגללה נוצר האדם הוא להיות בעל עין טובה נגד המקום ונגד הבריות, ולקנות בנפשו מושגי יושר של הכרת טובה לאדון כל ב"ה, "והתענג על די ויתן לך משאלות לבך".